

Saját szerepben

A párizsi, bécsi, római, isztambuli pályaudvarok után saját szerepét „játszotta el” hétfőn éjszaka a Keleti-pályaudvar: készültek az Orient-expressz című francia-olasz-NSZK-svájci koprodukciós film felvételei. Az 1914-től 1938-ig terjedő időszakot felölő cselekmény megjelenítése során a pályaudvaron 12 európai nagyváros vasúti állomásainak hiteles mását kellett kialakítani. A négy tévétársaság megbízásából a „Telvétia” svájci filmgyár által Magyarországon forgatott hatrészes, egy-egy órás folytatásokból álló sorozat felvételei előreláthatólag október közepén fejeződnek be.

Kadosa Pál szerzői estje elé

A napokban ünnepeltük a magyar zenei élet kimagasló képviselőjének, Kadosa Pálnak 75. születésnapját. Az új magyar zene, Bartók és Kodály nyomdokaiba lépett második nemzedékének kimagasló képviselője, előadó-művész, zeneszerző és pedagógus: ezekkel a sorokkal ajánlja Breuer János az évfordulóra megjelent Tizenhárom óra Kadosa Pállal című könyvét a művész tisztelőinek.

Kadosa 1903-ban született, Léván. Székely Arnold növendékeként már gyermekkorában tehetséges pianistának indult. Huszonnégy éves korában a Fodor-zeneiskola tanára. Ez az iskola többek között arról is nevezetes volt, hogy magániskola léte re tan-

díjmentességet és ösztöndíjat is garantált. Kadosa Pál 1928-ban több fiatal zenész-szel együtt megalapította a Modern Magyar Muzsikuskor csoportját. A csoport hamarosan beolvadt az Új Magyar Zene Egyesületbe (UMZE), mely a 30-as években a modern zene terjesztésén munkálkodott. Zeneszerzést magánúton, Kodály Zoltánnal tanult. Mint zongorista, sok hangversenyen játszott saját műveit, s vitte sikerre hazai és külföldi kortársainak alkotásait. Bartók műveinek külföldi megismertetésében elévülhetetlenek az érdemei.

1943-ban, tizenöt ött-töltött tanév után, kénytelen elhagyni a Fodor-zeneiskolát. Akkor az üldözött tanárok és növendékek számára létesített Goldmark Zeneiskolában folytatta pedagógiai tevékenységét. A háborút munkaszolgálatosként vészelte át.

Kadosa Pál a felszabadulás pillanatától nagy energiával vett részt a magyar zenekultúra újjáépítésében, alakításában, előkészítésében. 1945 őszén kezdett tanítani a Zeneművészeti Főiskolán. Rövidesen a zongoraszak tanár-vezetője lett. A Magyar Zeneművészek Szövetségének 1949 óta elnökségi tagja, egy ideig ügyvezető elnöke; a Szerzői Jogvédő hivatal elnöke. Zeneszerzői munkásságáért Kossuth-díjjal jutalmazták. Az utolsó 15 évben mint pedagógus igen látványos eredményeket mutatott fel: tanítványa volt többek között Szabó Csilla, Kiss Gyula, Kocsis Zoltán, Ránki Dező, Jandó Jenő, Schiff András, akik közül többen ma is asszisztensei, kollégái a főiskolán.

Kadosa Pál zeneszerzői művészetének szenteli évadnyitó koncertjét a szegedi filharmonia. Ma, október 4-én, szerdán este fél 8-kor a Tisza Szállóban, a Korunk zenéje sorozatban hangzik el a műveiből összeállított hangverseny, melynek közreműködői: Bárdi Sándor (ének), Szabó Orsolya és Kerek Ferenc (zongora), Sin Katalin (gordonka), Szecsdý Ferenc (hegedű) és a szegedi fúvósötös. A koncert előtt este 6 órától a múzeum földszinti nagyertermében Zsoldos Péter, a rádió zenei műsorszerkesztője beszélget Kadosa Pállal, Breuer János Tizenhárom óra Kadosa Pállal című könyvéről. Közreműködik Sin Katalin és Szabó Orsolya.

T. P. L.

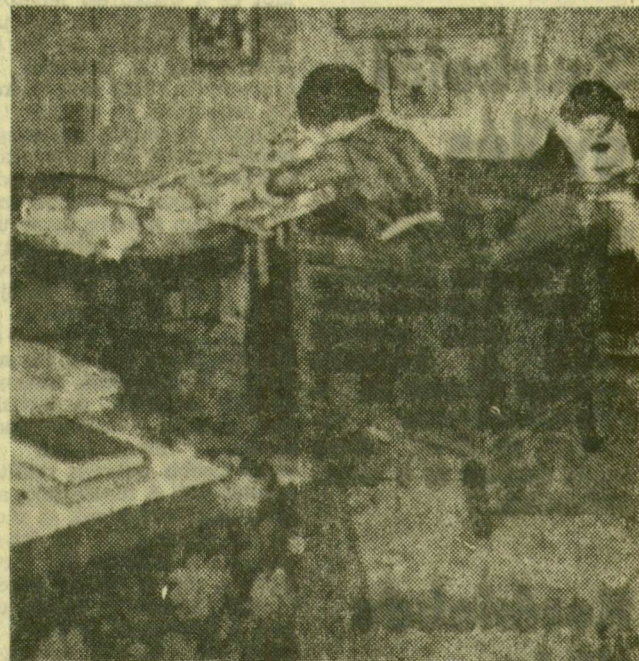
Stuttgarteri kórus Szegeden

A nemzetközi zenei világnap egyetemi hangversenyén lépett föl Szegeden, a stuttgarteri Gerd Onnen Folklorenchor. A Manfred Onnen vezette népzenei együttes, két évtizedes múltja során, bejárta Európát jelentős városainak színpadát, egyebek között a szegedi egyetemi kórossal is együtt lépett pódiumra, 1973-ban, a montreux-i nemzetközi kórusversenyen. A két együttes tavaly ősszel az NSZK-ban találkozott, most pedig Magyarországon: előbb Budapesten, majd Szegeden mutathatták be műsorukat Népek zenéje címmel. A német együttes saját feldolgozásában szolal-

Szöri, a „csöndes forradalmár”

Gyakran felvetődik a kérdés, becsüljük-e eléggé és igaz módon múltunkat, hagyományainkat? Mert sokszor előfordul, hogy az örökséghez való makacs ragaszkodás korszerűtlenné teszi gondolkodásunkat, de az is gyakori jellemzőnk, hogy nem merjük kellően, értékkülhöz méltón becsülni eleinket. Attól tartunk, ránk sütik a provincializmus nem éppen hízelgő bélyegét. Az évfordulók adnak leginkább alkalmat, hogy tisztázzuk viszonyunkat a hagyománnyal, hogy egy-egy művész pályája, alkotói munkássága az ő megillető helyre kerüljön. Így vagyunk ezzel Szeged képzőművészetének történetét vizsgálva is. Nagy adósságot törlesztett nemrégiben megjelent tanulmánykötetével Szecsi Zoltán, s ehhez az adósságtörlesztéshez járul hozzá a Szöri József születésének 100. évfordulója alkalmából rendezett emlékkiállítás a Közművelődési Palota kupolájában.

Szöri József 1878. október 4-én született Szegeden. A középiskola elvégzése után Budapesten kezdte egyetemi tanulmányait. A paragrafusoknál azonban jobban érdekelt a festészet, így tanulmányait megszakítva 1900-ban Münchenbe ment Hollosy Simon festőiskolájába. Ezután Nagybánya, Szeged, majd Párizs és újra Szeged voltak életének állomásai. 1905-ben állított ki először, s amikor 1909-ben Párizsból visszatért, magával hozta a képzőművészeti forradalmak előszelét jelentő posztimpreszionista piktúra eredményeit. Az emlékkiállításon bemutatott 21 festmény — jóllehet a főművek egész sorára hiányzik a paravánokról — fölvilágítja a „csöndes forradalmár” emberi és művészi karakterét. Haladó szellemiség volt, mint ember — a művészi törekvések szerény

Szöri József: Interieur

reformátora, mint alkotóművész. A posztimpreszionista mesterek és a fauves-ok alkotásai hatottak rá leginkább, jellemzői a tisztá szín, a dekorativitásra való törekvés, a világos szerkesztésmód, a friss előadás. Témái között városi és falusi életképek, interieur-ök, táj-ábrázolások, önarcképek találhatók.

Egyik szervezője és előadója volt a Szegedi Munkás Szabadiskolának, barátja többek között Juhász Gyulának, Tornyai Jánosnak, Balázs Bélának, Böllni Györgynek. A társadalmi változások iránti érzékenységét több képe is jelzi, így a Sztrájk vagy a szabadiskola esti előadását ábrázoló vázlata. Összekötő kapocs volt a századelő új kereső és a Tanácsköztársaság idején kiteljesedő képzőművészet között. Fiatalon, 36 évesen, Uzsoknál halt meg.

Juhász Gyula a Csönd című versében idézi alakját, Móra Ferenc pedig így írt nekrológijában: „...a boldogításnak és a társadalomra való hasznosságnak nagyon sok energialehetősége múlt el vele, és a modern magyar festészetnek egyik, külföldön is több ízben méltatott, nagy ígéretű tehetsége volt.”

Szeged száz éve született festőjét köszönti az október közepéig látható kiállítás — a gyűjtés és rendezés Apró Ferenc munkáját dicséri —, melynek külön érdekessége a gazdag dokumentumanyag (iskolai bizonyítványok, levelek, cikkek, fényképek, róla szóló munkák stb.).

T. L.

Mától a megyében Levéltári napok

Első ízben rendeznek levéltári napokat Csongrád megyében. A ma, szerdán kezdődő háromnapos eseménysorozat nyílt levéltári nappal kezdődik. Ma a levéltár összes egységében, Szegeden, Makón, Hódmezővásárhelyen, Szentésen és Csongrádon, minden érdeklődőt szívesen fogadnak, bemutatják legértékesebb irataikat, okleveleiket, s a látogatók választ kapnak kérdéseikre.

Holnap, csütörtökön, a TIT Káráz utcai klubjában tudományos ülésszakot rendez a Csongrád megyei Levéltár és a Hazafias Népfront megyei honismereti bizottsága. Itt négy előadást tartanak, többek között az ellenforradalmi rendszer 1919–1931. közötti kulturális politikájáról és — a levéltárak egyre jelentősebb köz-művelődési tevékenységét bizonyítva — a tudományos ismeretterjesztés és a levéltár mai kapcsolatáról. Délután 3 órától a Móra Ferenc Múzeumban három előadás lesz, helytörténeti és honismereti témákról. Október 6-án, pénteken, Hódmezővásárhelyre ad otthont tudományos ülésszaknak. A városi tanács-házán tíz előadással zárulnak a levéltári napok. Íze-lítőnek néhány: A munkásmozgalom-történet levéltári forrásai; Szolgák és cselédek Hódmezővásárhelyen a XIX. század első felében; A mezőgazdaság szocialista átszervezésének forrásai. Az előadásokat vita követi.

Pályázat fiataloknak

Száz év a város történetében

A Hazafias Népfront Szeged városi bizottsága és a KISZ Szeged városi bizottsága az 1879. március 12-i nagy árvíz centenáriuma emlékére Száz év Szeged történetében címmel vetélkedősorozatot rendez. A vetélkedő célja a honismereti mozgalom szélesítése, népszerűsítése, felada-

ta a fiatalokkal mind jobban megismertetni a szűkebb pártia történetét. A vetélkedő Szeged történetének egy évszázadát öleli föl a nagy árvíz napjainkig. A tematika három központi gondolat köré csoportosul: árvíz és újjáépítés — az új városrészek kialakítása; a felszabadulás és a szocialista forradalom győzelmének hatása a város fejlődésére; az iparosodás Szegeden.

A vetélkedőn négyfős csapatokkal lehet nevezni. Középiskolás diákok és dolgozó fiatalok jelentkezését várják. A részvételi szándékot október 15-ig kell jelezni a Hazafias Népfront városi bizottságán. Az elődöntőket 1979 januárjában rendezik meg, a döntőre február második felében kerül sor. A döntőbe került legjobb hat csapat 2 ezer forinttól 400 forintos könyvtulajánig díjazásban részesül.

A jelentkezési lapon a csapatok tüntessék föl az iskola, vállalat vagy intézmény nevét, a résztvevők nevét, születési évét. A vetélkedőt meghirdető szervek közzétették az ajánlott irodalom jegyzékét, mely többek között irodalmi művek címét, visszaemlékezések, dokumentumok, újság-cikkek lelőhelyét tünteti föl.